

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 listopada 2014 r.,

sprawy **Z. N.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 marca 2014 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 25 listopada 2013 r.,

p o s t a n o w i ł

I. Oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. Obciążyć wnioskodawcę kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił wniosek Z. N. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwe niesłuszne jej tymczasowe aresztowanie w sprawie sygn. akt II K .../11 Sądu Rejonowego w M.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni. Zaskarżając wyrok całości, zarzucił mu obrazę przepisów postępowania, opisując szczegółowo w czym naruszenie tych przepisów nastąpiło (art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 4, 7, 410, 424 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 92 w zw. z art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k., art., 170 § 1 k.p.k., art. 97 w zw. z art. 4 k.p.k. , art. 7 k.p.k. w zw. z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 259 § 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art.

410 k.p.k. w zw. z art. 253 § 1 k.p.k. a także art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k.), nadto sformułował zarzut błędu w ustaleniach faktycznych.

W konkluzji skarżący domagał się zmiany wyroku i zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 20 marca 2014 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawczynie. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku, a polegające na obrazie następujących przepisów prawa:

- „art. 433 §2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. – polegającą na nieodniesieniu się do wszelkich istotnych kwestii podnoszonych przez wnioskodawczynię w apelacji, a tym samym nie wskazanie w tym zakresie dlaczego sąd odwoławczy nie uznał zasadności zarzutów odnoszących się do tych kwestii, w tym: do bezprawnego działania organów ścigania, w tym przede wszystkim nie uchylenie pierwotnie wydanego postanowienia o tymczasowym aresztowaniu z 1997 roku, do braku poinformowania Wnioskodawczym o toczącym się postępowaniu przed wydaniem postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w grudniu 2009 roku przez Sąd Rejonowy w P., czy też możliwości uzyskania informacji odnośnie miejsca pobytu Wnioskodawczym przez organy ścigania; ponadto nie zwrócenie uwagi na podnoszoną w apelacji kwestię dotyczącą podstaw prawnych wydanych przez Sąd Rejonowy w P. postanowień w przedmiocie tymczasowego aresztowania, a także brak odniesienia w uzasadnieniu, czy w momencie wydania postanowienia z grudnia 2009 roku przez Sąd Rejonowy w P. Wnioskodawczynie miała ustanowionego obrońcę w osobie adwokata M. U., a tym samym błędne uznanie, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodziło niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie względem wnioskodawczynie;
- art. 7 k.p.k., a to zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez uznanie, zgodnie również z twierdzeniem Sądu I instancji, iż wnioskodawczynie wiedziała o toczącym się względem niej postępowaniu karnym, a to na podstawie doręzonego Z. N. wezwania na skutek wydanego z dniem 20 stycznia 1997 roku postanowienia o przedstawieniu jej zarzutów oraz rzekomego ustanowienia obrońcy w osobie

adwokata M. U., który skierował pismo wraz z upoważnieniem do obrony w dniu 26 października 2000 roku do Prokuratury Rejonowej w P., podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż pierwszym obrońcą wnioskodawczyni był adwokat E. Z. ustanowiony przez wnioskodawczynię w listopadzie 2010 roku; ponadto błędne uznanie, iż Sąd I instancji nie naruszył art. 170 § 1 k.p.k. oddalając i nie przeprowadzając wszelkich zawnioskowanych przez wnioskodawczynię dowodów m.in. z przesłuchania świadka M. K., a tym samym błędne uznanie, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodziło niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie względem wnioskodawczyni;

- art. 7 k.p.k. w zw. z art. 258 § 1 pkt. 1) oraz 259 § 4 k.p.k. - polegającą na błędnej ocenie, popierając twierdzenia Sądu I instancji, iż Sąd Rejonowy w P. w sposób uzasadniony wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu Z. N. w 2009 roku, a to w związku z uznaniem, iż wówczas zachodziła uzasadniona obawa ucieczki, bądź ukrywania się przez wnioskodawczynię;
- art. 7 k.p.k. w zw. z art. 253 § 1 k.p.k., poprzez brak analizy prawidłowości prowadzonego postępowania przez organy ścigania (m.in. nie uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania względem Z. N. z 1997 roku, a to w związku z powstaniem przyczyn uzasadniających jego uchylenie, tj. ze względu na utratę z dniem 1 września 2008 roku mocy ustawy z dnia 12 października 1994 roku o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie niektórych przepisów prawa karnego (Dz. U. z 1994 r., Nr 126, poz. 615 - akt uchylony) zwanej dalej w skrócie „Ustawą”, na podstawie której przedstawiono zarzuty i wydano ww. postanowienie o tymczasowym aresztowaniu względem wnioskodawczyni, brak weryfikacji przez Sąd II instancji podstaw prawnych wskazanych w wydanych przez Sąd Rejonowy w P. postanowieniach o tymczasowym aresztowaniu, tj. postanowienia z 1997 roku oraz postanowienia z 2009 roku, które odnoszą się do odmiennych naruszeń prawa, na co Sąd II instancji nie zwraca uwagi, podkreślając jedynie, iż nastąpiła zmiana kwalifikacji prawnej czynu;
- art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. - polegającą na jego niezastosowaniu, poprzez przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzą przesłanki przemawiające za przyjęciem niewątpliwie niesłusznego tymczasowego

aresztowania, zgodnie także z twierdzeniem Sądu I instancji, podczas gdy prawidłowa analiza stanu faktycznego prowadzi do wniosków odmiennych.”

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim w mocy wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Apelacyjnej wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna. W istocie treść kasacji poza zarzutem pierwszym, frontalnie odnoszonym do sądu II instancji, stanowi powielenie zarzutów i argumentów zawartych w apelacji, na co słusznie zwrócił uwagę prokurator w swoim pisemnym stanowisku. Zarzuty zawarte bowiem od punktu 2 do 5 stanowią powtórzenie zarzutów apelacyjnych, a zatem skierowane są pod adresem sądu I instancji i polegają na kwestionowaniu poczynionych ustaleń faktycznych po raz kolejny, tym razem w postępowaniu kasacyjnym. Sąd II instancji nie przeprowadzał żadnych dowodów w postępowaniu odwoławczym, a zatem nie mógł się dopuścić obrazy art. 7 k.p.k. w zakresie dotyczącym oceny istnienia podstaw do stosowania tymczasowego aresztowania. Także nie ten sąd wypowiedział się co do braku podstaw do zastosowania art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 552 §1 k.p.k.; uczynił to przecież sąd I instancji.

Z kolei ustosunkowując się do zarzutu w pkt 1 stwierdzić trzeba, że sąd II instancji nie dopuścił się naruszenia przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Z uzasadnienie wyroku wynika bowiem w sposób bezsporny, że sąd ten odniósł się w sposób konkretny, odwołując się do określonych dowodów i faktów, do wszystkich zarzutów apelacji i wskazał precyzyjnie dlaczego zarzuty apelacji są chybione (str. 5-13). W tym ujęciu zarzut kasacji jest nie tylko chybiony, ale w istocie oderwany od argumentacji sądu II instancji oraz oparty na prezentowaniu tylko swojego punktu widzenia, bez wskazania z jakich powodów ta argumentacja sądu odwoławczego jest chybiona.

Nie ma potrzeby powtarzania zatem wypowiedzi sądu II instancji co do tych okoliczności, które obecnie są podstawą zarzutów kasacji ujętych w pkt 2-5. Wypada jedynie wskazać, w nawiązaniu do tych polemicznych i podnoszonych po

raz drugi uwag, że nie może być skutecznie kwestionowany fakt, iż wnioskodawczyni została doręczona skutecznie wezwanie w początkowej fazie postępowania (k. 57 akt II K 29/11 – skuteczny tryb doręczenia zastępczego), a także, iż ustanowiła ona w roku 2000 obrońcę do jej reprezentowania w toczących się przeciwko niej postępowaniach karnych, w tym także i w tym postępowaniu, w którym stosowano tymczasowe aresztowanie (k. 297-298). Już zatem to dowodziło, iż wnioskodawczyni była świadoma faktu toczenia się przeciwko niej postępowań karnych. Są to okoliczności faktyczne, które nie mogą być skutecznie w kasacji kwestionowane. Co do innych poruszonych kwestii, to wskazać trzeba że sąd II instancji na stronie 10 uzasadnienia odniósł się do faktu problemu reprezentacji obrończej i słusznie podkreślił, iż to nie prawidłowość reprezentacji jest kluczowa, ale fakt posiadania wiedzy przez wnioskodawczynię na temat postępowania karnego; w tym ujęciu zarzut obrazy art. 170 § 1 k.p.k., co do którego zresztą sąd odwoławczy się odniósł, jest niezrozumiały. Sama zasadność tymczasowego aresztowania stosowanego wobec wnioskodawczyni, jako meritum sprawy podlegała dwupłaszczyznowej analizie i ocenie bazującej na dorobku orzecznictwa. Przedmiotem oceny w związku z powyższym pozostawał aspekt istnienia podstawy szczególnej stosowania tymczasowego aresztowania, jako jedyne go środka mogącego w sposób niezbędny zagwarantować prawidłowy tok postępowania przygotowawczego, określonej w art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. - vide postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 15 grudnia 2009 r. Powyższa ocena dokonana została w kontekście tego, czy stosowanie wobec wnioskodawczyni przedmiotowego środka zapobiegawczego nie wiązało się z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k., jak również, czy pozostawało uzasadnione na tle całokształtu okoliczności sprawy, w tym końcowego rozstrzygnięcia o winie wnioskodawczyni. Na tle tych rozważań słusznie również zwrócono uwagę na treść art. 259 § 4 k.p.k. Kwestionowanie przez autora kasacji oceny dowodów i ustaleń w powyższym zakresie w najmniejszym stopniu nie respektuje ograniczeń wynikających z art. 523 § 1 k.p.k., a stanowi jedynie polemikę i wyraz dezaprobaty dla rozstrzygnięcia oddalającego wniosek Z. N., skontrolowanego w toku instancji. Powtarzany po raz wtóry fakt, iż w pierwotnej fazie jedno z połączonych ostatecznie postępowań karnych (3 Ds. .../96) dotyczyło czynu kwalifikowanego na podstawie ustawy z dnia

12 października 1994 r. o ochronie obrotu gospodarczego nie czyni zasadnym zarzutu obrazy art. 7 w zw. z art. 253 § 1 k.p.k. Zauważyć jedynie należy, że po pierwsze, utrata mocy obowiązującej ww. ustawy nie powodowała, iż czyny w niej stypizowane uległy depenalizacji, na co wskazują przestępstwa zamieszczone przez ustawodawcę w rozdziale XXXVI kodeksu karnego, a po drugie, okoliczność powyższa pozostaje bezprzedmiotowa w niniejszym postępowaniu, w którym gromadząc materiał dowody w sprawie organ prowadzący doszedł do przekonania o konieczności zmiany kwalifikacji prawnej zachowania Z. N. przyjmując, iż wyczerpywało ono znamiona oszustwa, co zostało zresztą ostatecznie potwierdzone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w M. z dnia 10 maja 2011 r., sygn. II K .../11. Ponadto zauważyć należy, że na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 15 grudnia 2009 r., sygn. II Kp .../09, uprzednie postanowienie w tym przedmiocie tj. z dnia 3 marca 1997 r., sygn. II Kol .../97 zostało uchylone, co oznacza, iż nie stanowiło ono podstawy prawnej faktycznego pozbawienia wolności wnioskodawczynie. Taką podstawą było orzeczenie wydane na gruncie zmienionych zarzutów (postanowienie o zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów z dnia 5 listopada 2009 r. - k. 351, t. II akt II K .../11). W tym zakresie również zatem nie sposób mówić choćby o zdeprecjonowaniu samych ustaleń faktycznych, a tym bardziej o spełnieniu przez skarżącego wymogów nadzwyczajnego środka odwoławczego. Jak już wskazano wyżej, uzasadnienie kasacji, aczkolwiek obszerne, sprowadza się w istocie w całości do przytaczania argumentacji apelacyjnej i kwestionowania ustaleń sądu *meriti*, na podstawie których uznano, że tymczasowe aresztowanie wnioskodawczynie nie spełniało przesłanki z art. 552 § 4 k.p.k. w postaci niewątpliwej niesłuszności, nie wykazuje natomiast istotnej obrazy przepisów regulujących sposób dochodzenia do powyższych ustaleń, mogącej mieć wpływ na treść orzeczenia. Drobiazgowo odnoszenie się do poszczególnych wywodów autora nadzwyczajnego środka odwoławczego nieuchronnie prowadzi do powtarzania argumentacji przytoczonej w uzasadnieniach sądów obu instancji, w tym w szczególności uzasadnienia sądu odwoławczego, gdyż zarzuty kasacyjne, choć nieco odmiennie sformułowane, w istocie pokrywają się z apelacyjnymi.

Z tych wszystkich powodów należało orzec, jak w postanowieniu.

